Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

25 päivänä kesäkuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Yhteisön tavaramerkki — Asetus (EY) N:o 207/2009 — 9 artiklan 1 kohdan b alakohta — Vaikutukset — Yhteisön tavaramerkin tuottamat oikeudet — Samanlaiset tai samankaltaiset merkit — Käytön kieltäminen — Sekaannusvaara — Arviointi — Muun kuin Euroopan unionin virallisen kielen käytön ottaminen huomioon

Asiassa C-147/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka hof van beroep te Brussel (Belgia) on esittänyt 17.3.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.3.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Loutfi Management Propriété intellectuelle SARL

vastaan

AMJ Meatproducts NV ja

Halalsupply NV,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Vajda sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari) ja D. Šváby,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Loutfi Management Propriété intellectuelle SARL, edustajanaan advocaat P. Péters,

— AMJ Meatproducts NV ja Halalsupply NV, edustajinaan advocaat C. Dekoninck ja advocaat K. Roox,

— Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

— Suomen hallitus, asiamiehenään H. Leppo,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Wilman ja F. Bulst,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 (EUVL L 78, s. 1) 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Loutfi Management Propriété intellectuelle SARL (jäljempänä Loutfi) sekä toisaalta AMJ Meatproducts NV (jäljempänä Meatproducts) ja Halalsupply NV (jäljempänä Halalsupply) ja joka koskee kahden Loutfin rekisteröimän yhteisön tavaramerkin väitettyä loukkaamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikko on ”Yhteisön tavaramerkin tuottamat oikeudet”, määritetään tavaramerkin haltijan oikeudet. Tässä säännöksessä säädetään seuraavaa:

”Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

a) merkkiä, joka on sama kuin yhteisön tavaramerkki, samoille tavaroille tai palveluille, joille tavaramerkki on rekisteröity;

b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin yhteisön tavaramerkki ja sen vuoksi, että merkki ja yhteisön tavaramerkki tarkoittavat samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran; sekaannusvaara sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä;

– –

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

4 Loutfi on seuraavien yhteisön tavaramerkkien haltija:

— yhteisön tavaramerkki nro 8572638, jota on haettu 24.9.2009 ja joka on rekisteröity 22.3.2010 luokkaan 29 kuuluville tavaroille (muun muassa lihalle, kalalle, siipikarjalle ja riistalle), luokkaan 30 kuuluville tavaroille (muun muassa sokerille, leivälle, leivonnaisille ja hunajalle) sekä luokkaan 32 kuuluville tavaroille (muun muassa oluelle, kivennäisvedelle ja muille alkoholittomille juomille), sellaisina kuin kyseiset luokat on määritelty tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevassa 15.6.1957 tehdyssä Nizzan sopimuksessa,

sellaisena kuin se on tarkistettuna ja muutettuna (jäljempänä Nizzan sopimus). Tämä yhteisön tavaramerkki sisältää seuraavan merkin, jonka nimettyinä väreinä ovat punainen, valkoinen ja vihreä:

— yhteisön tavaramerkki nro 10217198, jota on haettu 24.8.2011 ja joka on rekisteröity 8.1.2012 luokkaan 29 kuuluville tavaroille (muun muassa lihalle, kalalle, siipikarjalle ja riistalle) ja luokkaan 30 kuuluville tavaroille (muun muassa sokerille, leivälle, leivonnaisille ja hunajalle), sellaisena kuin ne on määritelty Nizzan sopimuksessa, ja joka sisältää merkin, jonka nimettyinä väreinä ovat punainen, valkoinen ja vihreä:

5 Meatproducts (tuolloin vielä nimeltään Deko Vleeswarenfabriek) haki 3.11.2011 Benelux-tavaramerkkiä EL BAINA -merkille, jotta se rekisteröitäisiin

— Nizzan sopimuksessa tarkoitettuun luokkaan 29 kuuluville tavaroille (Liha, lihatuotteet, lihajalosteet, siipikarjajalosteet, leikkeleet, lihaleikkeleet, siipikarjaleikkeleet, riistaleikkeleet, lihaa sisältävät valmisateriat, lihaa, kalaa, siipikarjaa ja riistaa sisältävät valmisateriat, siltä osin kuin ne eivät sisälly muihin luokkiin; lihauutteet; edellä mainitut tuotteet islamilaisella tavalla valmistettuina) ja

— Nizzan sopimuksessa tarkoitettuun luokkaan 30 kuuluville tavaroille (Valmisateriat, siltä osin kuin ne eivät sisälly muihin luokkiin; kahvi, tee, kaakao, sokeri, riisi, tapioka,– – jauhot, viljavalmisteet, leipä, leivonnaiset ja makeiset, – –, edellä mainitut tuotteet islamilaisella tavalla valmistettuina).

6 Alla esitetyn merkin sisältävä tavaramerkki EL BAINA rekisteröitiin 10.2.2012 ilman värimääritystä numerolla 909776 (jäljempänä vertailtava merkki).

7 Halalsupply osti Meatproductsin liikeomaisuuden tavaramerkit mukaan luettuina.

8 Loutfi teki rechtbank van koophandel te Brusselin puheenjohtajalle (Brysselin (Belgia) kaupallisia asioita käsittelevä tuomioistuin) hakemuksen asetuksen N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaan perustuvan tavaramerkkien loukkaukseen perustuvan takavarikkohakemuksen, jossa se vaati ”asettamaan Dekolle, Halalsupplylle sekä kaikille [EL BAINA tavaramerkillä myytävien] tuotteiden, niiden pakkausten ja niitä koskevien asiakirjojen haltijoille uhkasakolla tehostetun kiellon luovuttaa niitä eteenpäin”.

9 Tämä hakemus hyväksyttiin 5.4.2012 annetulla määräyksellä.

10 Rechtbank van koophandel te Brusselin puheenjohtaja kumosi 31.7.2012 Meatproductsin ja Halalsupplyn vaatimuksesta 5.4.2012 tehdyllä päätöksellä määrätyt takavarikkotoimenpiteet.

11 Loutfi valitti 31.7.2012 annetusta määräyksestä Hof van beroep te Brusseliin (Brysselin ylioikeus).

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa välipäätöksessään erityisesti, että vertailtavaa merkkiä ja kahta yhteisön tavaramerkkiä käytetään samoille tai ainakin samankaltaisille tavaroille.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että sekä Loutfin että Meatproductsin ja Halalsupplyn markkinoimat tavarat ovat halal-tuotteita, jotka on valmistettu islamin uskon sääntöjen mukaisesti ja siten tarkoitettu etupäässä islaminuskoiselle kohdeyleisölle.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päättelee tästä, että kohdeyleisö on tässä tapauksessa määritettävä arabimuslimeiksi, jotka kuluttavat halal-elintarvikkeita Euroopan unionin alueella ja joilla on ainakin kirjoitetun arabian kielen perustaidot.

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sanaosat ”EL BNINA”, ”EL BENNA” ja ”EL BAINA”, jotka ovat arabiankielisiä sanoja, jotka on translitteroitu latinalaisin aakkosin, ovat hallitsevia sekä yhteisöjen tavaramerkeissä että vertailtavassa merkissä, ja sama koskee myös arabialaisin aakkosin kirjoitettuja sanaosia, vaikka jälkimmäiset sanaosat ovat hieman vähemmän hallitsevia kuin ensiksi mainitut.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa myös, että vaikka yhteisön tavaramerkeissä ja vertailtavassa tavaramerkissä käytetyt arabiankieliset sanaosat, jotka on kirjoitettu sekä arabialaisin että latinalaisin aakkosin, ovatkin ulkoasultaan tietyssä määrin samankaltaisia, arabian kielellä sanojen

lausuntatapa ja merkityssisältö poikkeavat huomattavasti toisistaan. Näiltä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että arabian kielellä ”el benna” tarkoittaa ”makua”, ”el bnina” ”pehmeyttä” ja ”el baina” ”näkemystä”.

17 Kaikki nämä seikat huomioon ottaen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kahden yhteisön tavaramerkin ja vertailtavan merkin välistä mahdollista sekaannusvaaraa koskeva päätelmä voi olla erilainen sen mukaan, otetaanko arabiankielisten sanaosien lausuntatapa ja merkitys arvioinnissa huomioon vai ei, kun sekä yhteisön tavaramerkeissä että vertailtavassa tavaramerkissä sanaosat on kirjoitettu sekä latinalaisin että arabialaisin aakkosin.

18 Hof van beroep te Brussel on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [asetuksen N:o 207/2009] 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, kun huomioon otetaan myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 ja 22 artiklan määräykset, tulkittava siten, että arvioidessaan sekaannusvaaran kannalta yhteisön tavaramerkkiä, jossa hallitsevana on arabian kielen sana, ja merkkiä, jossa hallitsevana on toinen mutta ulkoasultaan vastaavanlainen arabian kielen sana, jäsenvaltioiden tuomioistuimet saavat tai niiden jopa täytyy tutkia näiden sanojen lausuntatavan ja merkityssisällön eroa ja ottaa se huomioon, vaikka arabia ei ole unionin eikä sen jäsenvaltioiden virallinen kieli?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

19 Ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa tietää pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että arvioitaessa mahdollista sekaannusvaaraa sellaisten yhteisön tavaramerkin ja merkin välillä, jotka molemmat kattavat samanlaiset tai samankaltaiset tavarat ja joissa molemmissa hallitsevana on arabialaisin ja latinalaisin aakkosin kirjoitettu arabian kielen sana niin, että kyseiset sanat muistuttavat ulkoasultaan toisiaan, olosuhteissa, joissa kyseisten yhteisön tavaramerkin ja merkin kohdeyleisöllä on kirjoitetun arabian kielen perustaidot, näiden sanojen merkitys ja lausuntatapa voidaan ottaa tai on otettava huomioon.

20 On todettava, ettei asetuksessa N:o 207/2009 tai erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainita lainkaan minkään sellaisen kielen tai erityisen aakkoston käyttämistä, joka pitäisi tai jota ei pitäisi ottaa huomioon arvioitaessa mahdollista sekaannusvaaraa kohdeyleisön keskuudessa.

21 Sekaannusvaaraa on arvioitava muun muassa suhteessa siihen, miten sellainen kohdeyleisö, joka muodostuu kyseisten tavaroiden tai palvelujen tavanomaisesti valistuneista ja kohtuullisen tarkkaavaisista ja huolellisista keskivertokuluttajista, mieltää asian (ks. vastaavasti tuomio Henkel v. SMHV, C-456/01 P ja C-457/01 P, EU:C:2004:258, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 Kohdeyleisön määrittäminen ja yhteisön tavaramerkkien ja vertailtavan merkin kattamien tavaroiden tai palvelujen samanlaisuuden tai samankaltaisuuden toteaminen kuuluvat tosiseikkojen arviointiin, joka kansallisen tuomioistuimen on tehtävä. Näiltä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, että kohdeyleisö on tässä tapauksessa määriteltävä arabimuslimeiksi, jotka kuluttavat halal-elintarvikkeita Euroopan unionin alueella ja joilla on ainakin kirjoitetun arabian kielen perustaidot. Se toteaa lisäksi, kuten edellä tämän tuomion 12 kohdassa mainitaan, että kahden yhteisön tavaramerkin ja vertailtavan merkin kattamat tavarat ovat keskenään samoja tai ainakin samankaltaisia.

23 Kun tarkastellaan yhteisön tavaramerkkien ja vertailtavan merkin välistä sekaannusvaaraa kohdeyleisön keskuudessa, unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekaannusvaaraa on arvioitava kokonaisvaltaisesti ja huomioon on otettava kaikki tekijät, jotka ovat merkityksellisiä kyseisessä yksittäistapauksessa. Tämä kokonaisarviointi sisältää kyseisten tavaramerkkien ulkoasun,

lausuntatavan tai merkityssisällön, ja huomioon on otettava erityisesti tavaramerkkien erottavat ja hallitsevat osat (ks. vastaavasti tuomio Aceites del Sur-Coosur v. Koipe, C-498/07 P, EU:C:2009:503, 59 ja 60 kohta ja tuomio XXXLutz Marken v. SMHV, C-306/11 P, EU:C:2012:401, 39 kohta).

24 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sekä kahdessa yhteisön tavaramerkissä että vertailtavassa merkissä sanaosat ”EL BNINA”, ”EL BENNA” ja ”EL BAINA” ovat hallitsevia ja että arabialaisin aakkosin kirjoitetut sanat ovat niitä vähemmän hallitsevia. Kyseinen tuomioistuin katsoo myös, että vaikka mainitut sanaosat ovatkin ulkoasultaan osittain samankaltaisia, Meatproductsin ja Halalsupplyn esittämistä asiakirjoista ilmenee, että ne poikkeavat lausuntatavaltaan ja merkityssisällöltään huomattavasti toisistaan.

25 Edellä lausutusta seuraa, että huomioon on otettava sanaosien lausuntatavan ja merkityksen eroavaisuudet, sillä muuten sekaannusvaaraa arvioitaisiin vain osittain eli ottamatta huomioon sitä kokonaisvaikutelmaa, jonka kohdeyleisö saa yhteisön tavaramerkeistä ja vertailtavasta merkistä.

26 Ennakkoratkaisukysymykseen on siten vastattava, että asetuksen N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että arvioitaessa mahdollista sekaannusvaaraa sellaisten yhteisön tavaramerkin ja merkin välillä, jotka molemmat kattavat samanlaiset tai samankaltaiset tavarat ja joissa molemmissa hallitsevana on arabialaisin ja latinalaisin aakkosin kirjoitettu arabian kielen sana niin, että kyseiset sanat muistuttavat ulkoasultaan toisiaan, olosuhteissa, joissa kyseisten yhteisön tavaramerkin ja merkin kohdeyleisöllä on kirjoitetun arabian kielen perustaidot, näiden sanojen merkitys ja lausuntatapa on otettava huomioon.

27 Koska vastaus ennakkoratkaisukysymykseen on johdettavissa asetuksen N:o 207/2009 sananmuodosta ja asetukseen liittyvästä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, mahdollisia perusoikeuskirjan vaikutuksia vastaukseen ei ole tarpeen tutkia.

Oikeudenkäyntikulut

28 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisön tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että arvioitaessa mahdollista sekaannusvaaraa sellaisten yhteisön tavaramerkin ja merkin välillä, jotka molemmat kattavat samanlaiset tai samankaltaiset tavarat ja joissa molemmissa hallitsevana on arabialaisin ja latinalaisin aakkosin kirjoitettu arabian kielen sana niin, että kyseiset sanat muistuttavat ulkoasultaan toisiaan, olosuhteissa, joissa kyseisen yhteisön tavaramerkin ja merkin kohdeyleisöllä on kirjoitetun arabian kielen perustaidot, näiden sanojen merkitys ja lausuntatapa on otettava huomioon.

Allekirjoitukset